

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Emigrantlitteraturen (1872)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 129. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992359517664/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

Angst hemmeligt har fulgt ham til England, erfarer hans Sindstilstand og sender ham hans Ring tilbage. Oswald anser sig for glemt af hende, gifter sig med Lucile, faar Vished om den Uret han har begaaet, og Romanen ender tragisk med Oswalds Anger og Corinnas Død.

Uden al Tvang lader det sig paavise, hvilke oplevede Begivenheder og Forhold der ligger til Grund for Digtningens Hovedtræk. Den friske Sorg over Neckers Død skinner igennem Oswalds tungsindige Rugen over Mindet om hans Fader; forsaavidt er en Del af Forfatterindens eget Væsen nedlagt i Oswalds Karakter, og saaledes forklares ogsaa hans kvindelige Frygt for at udføre en Handling, mod hvilken hans Samvittighed kun har det at indvende, at den neppe vilde have vundet den afdøde Faders Bifald. Selv Bekymringen over i de sidste Aar ved sin Opførelse at have voldt ham Sorg har maaske haft et Tilknytningspunkt i Forfatterindens egen Sjælehistorie. Iøvrigt er Oswalds Væsen øjensynligt en fri Omdigtning af Benjamin Constants Personlighed. Enkelte Smaatræk røber straks, hvor bestemt hun har tænkt paa ham: Oswald er fra Edinburgh, hvor Constant havde tilbragt sin Ungdom, og han er udtrykkelig 18 Maaneder yngre end Corinna; (Fru de Staël fødtes 22de April 1766, Constant 25de Oktober 1767); men langt vægtigere Vidnesbyrd foreligger i Personens hele Støbning, i den Blanding af ridderligt Mod udadtil mod Omverdenen og uridderlig Svaghed overfor den elskende og længe beundrede Kvinde, hvem han for at unddrage sig hendes Overlegenhed forlader. Kun at Fru de Staël har støbt en typisk Englænder af disse og mange tildigtede Elementer.

I Corinna selv har Forfatterinden tegnet sit eget Ideal; fra sin virkelige Personlighed har hun hentet Heltindens Grundegenskaber: Corinna er ikke som Delphine den i Privatlivet indesluttede Kvinde, men Kvinden, der er traadt ud af den hende anviste Kres, Digterinden, hvis Navn er paa Alles Læber. Hun har givet hende sit eget Ydre, kun forskønnet, ja endog sit eget Kostyme, den maleriske Dragt og det om Hovedet viklede indiske Sjal. Hun har givet hende sin egen klare, handlekraftige Aand; og det gaar Corinna som hende, at fra det Øjeblik af, da Lidenskabten griber hende med sin Glenteklo, nytter Evnerne hende Intet, og hun bliver Lidenskabens værgeløse Bytte. Hun har fremdeles givet Corinna sine egne Landflygtighedstanker og Landflygtighedssorger. I Italien er Corinna jo løsrevet fra

sit Fødested, i England landsforvist fra sit Hjertes Fædreland og dets Sol. Derfor besynger Corinna Dante, dvæler med Sorg ved hans Forvisning og udtaler den Tanke, at det egenlige Helvede var Landflygtigheden for ham. Derfor siger Corinna i de Optegnelser om hendes Levned, hun giver Oswald, at Eksilet for livfulde og følelsesfulde Mennesker er en Straf som er værre end Døden, idet Opholdet i Fædrelandet skænker En Tusinder af Glæder, man først paaskønner, naar man har mistet dem. Hun fremhæver de mangfoldige Interesser, man har tilfælles med sine Landsmænd, men som ikke forstås af Fremmede, og betoner, hvorledes overfor dem Nødvendigheden af at forklare Alt træder istedenfor den lette og hurtige Meddelelse, der med et halvt Ord gør en lang Udvikling overflødig. Ja Corinna haaber endog som sin Digterinde Tilbagekaldelse til sin Hjemstavn og Genindsættelse i sine Rettigheder af det Ry, hun efterhaanden opnaar ved sine Poesier. Fru de Staël har endelig givet Corinna sin egen Dannelse. Det siges udtrykkeligt, at det er Studiet af de fremmede Litteraturer, Indsigten i de fremmede Folkeandens Væsen, der har givet Corinna saa høj en Rang i hendes Lands Skriftverden; det Tiltrækkende ved hendes Digtning beror paa, at hun har forenet Sydens Farver med Nordens iagttagelses-evne. Men af alle disse og mange frit opfundne Træk har Forfatterinden formet en kvindelig Type paa den italienske Aand.

Fru de Staëls Forfattervirksomhed falder bestandig ligesom i to Dele, en mandlig og en kvindelig Virksomhed, Udtalelse af Tanker og Dvælen ved Følelser. Ogsaa i *Corinna* spores denne Dobbeltighed. Bogen har sikkert større Værd som Aandsværk i Almindelighed end som et Værk af digterisk Fantasi. En særegen Inderlighed og en vis Blødhed i Følelsens Behandling røber overalt, at Forfatteren er en Kvinde. Naar engang det Øjeblik kommer, da man forsøger paa at skrive Læren om den kvindelige Sjæl og bestemme den kvindelige Aands Ejendommelighed til Forskel fra den mandlige — saa langt staar Sjælelæren tilbage, at der endnu neppe er gjort noget Udkast dertil — vil Fru de Staëls Skrifter blive en af de værdifuldeste Kilder.

Det Kvindelige røber sig maaske stærkest i Maaden, hvorpaa den mandlige Hovedfigur er tegnet. Til enhver af Heltens fremtrædende Egenskaber anfører Forfatterinden dens Aarsager: hans Hæderlighed forklares ved hans fornemme Fødsel; hans Tung-sind forklares ved Englænderens «Spleen», og ved hans ulykkelige